

Suuren kaupungin työläisiä

(Suomenos)

New Yorkissa on yleensä tavara- ja hinta alentunut. Myöskin erikoisesti vaaditaan vaatteen hintojen laske- mista. Jos hinnat laskevat, niin täytyy myöskin palkkojen laskea. Tämä on se julkinen ase, jolla lyödään Amalgamated Clothing Workers tel- taan työlläisten järjestöä.

Brooklynissä tapasin työllisiä, joi- le tehtailijat olivat sanoneet, että teidän palkkojanne tullaan laske- maan. Näitä työllisiä asui Atlantic Avenuelta. Tämä on iloton leveä katu, joka on reunustettu ikävän nä- köisillä vuokratasareilla ja työ- verstailla. Kävin yhdessä näiden ta- lojen yläkerrassa, joka ennen mu- loin oli ollut siedettävä perheasunto. Nyt siellä asui yksi näitä tehta- an työllisiä, jonka palkkaa oli aiottu laskea, jos vain tehtailijat voittavat.

Koputukseeni vastasi pieni, harmaa hluksinen valmo, joka pelästyneellä äänellä pyysi meitä astumaan sisälle. Vasta pesty lattia oli paljas niin kuin minun käteni, ei pienintäkään maton kappaletta näkynyt. Hento, nuori tyttönen, kiireissään mustasi uunia. Uuni oli aivan tarpeeton kup- pistus huoneessa, siinä ei ollut tul- ta, eikä ollut kokeja eikä puuta lau- tikossa. Huoneessa oli myöskin yksi tulisijainen kaasukoittiö ja sen päällä oli makaronia kiehumassa. Yksi kuivettunut leipä oli pöydällä, ei ollut voita eikä mitään hyytelöä, jota olisi voinut sen kanssa syödä. Joku koristetaulu oli asetettu sel- nälle ja verhot olivat ikkunan edes- sä, jotka tekivät tämän tumman, ilottoman huoneen vieläkin pehmeim- mäksi.

Tämä pieni valmo, joka avasi meille oven, oli kovin hermostunut meidän läsnäolomme takia. Hän ei lainkaan voinut avistaa, mitä var- ten tuntemattomat vieraat olivat tul-leet hänen luokseen. Hän meni kelt- tön lähelle ja käänsi kaasun pois. Hänellä oli jotain tuskaillista ajatus- sia vieraistaan, jotka olivat näin ron- keasti tulleet hänen luokseen. Tä- män näköiset vieraat olivat aina tah- noneet häneltä jotain viedä. Hänel- tä, joita oli jo niin tarkoin viety, että ei ollut muuta kuin juuri se mitä hän kaikkein kipeimmin tar- vitsi. Hänellä oli ainoastaan pal- jaat laudat lattiana, uuni, vuode ja sohva ja tyynt. Nämä oli hänelle jäänyt silloin, kun hänen miehensä kuoli, kolmetoista vuotta sitte. Kol- metoista vuotta oli hän elänyt its- seään ja lapsiaan hikipajatyöllä. Jo- ku hänen tilallaan olisi voinut hy- vinkin huutaa puutteistaan, tämä valmo ei sitä tehnyt. Hän pidätti itseään, puserti käsillään lujemmas- ti kiinni palkattuun esiliinaansa. Hä- nen äänensä oli myöskin herttainen ja sävyisä. Kysyin: "kuinka iso perhe teillä on?" Kolme vanhinta lasta on naimisissa ja kaksi nuorem- paa on kotona, nuorin työstä hoiti taloutta. Xiti ja vanhempi tytär käyvät työssä.

Niin, käyvät työssä, jos oli työtä saatavissa! Nyt ei ole ollut työtä viiteen viikkoon. Ennen sitä sai tehdä työtä kaksi päivää viikossa noin viiden kuukauden ajan ja viisi kuukautta sitten oli äiti erotettu pois työstä.

"Kuinka paljon tyttäremme ansait- see?" kysyimme. Jos hän saa täy- den ajan, niin saa hän kaksikym- mentä dollaria ja kahdesta päivästä hän saa kolmannen osan kahdesta- kymmenestä.

Valmo alkoi rauhoittumaan, kun hän näki, että emme ole tulleet hä- neltä mitään tahtomaan, ainoastaan tuttavallisesti tervehtimään. Voimme nähdä, kuinka miellyttävä ihminen hän oli. Ja hänen pienet käteensä olivat vieläkin siivot ja kauniit. A- jattelun hän on ollut nuorena kuti

pieni, täysirintainen lintu, joka on etsinyt iloa ja kauneutta, mutta jo- ka olosuhteiden pakottamana nään- tyy rasittavassa kurjuudessa.

Tässä on nainen, joka on tehnyt niin monta vuotta tehtaassa työtä. Hänen palkkansa on aiottu alentaa ja hän on erotettu pois työstä ja nyt hän on nälissään. Hän on ol- lut kurjuudessa vuosia ja kärsinyt niin paljon, että hänen kasvofensa värikin on kuoleman kalpea. Ensi- kerran olen nähty samanlaisen kas- vojenväriin Austrian vangilla, jotka olivat timentekotyössä Italiassa ja sit- te myöhemmin Vienissä työlläisillä. Nyt alan siihen jo paremmin tottu- maan.

Brooklynin vaatetehtaan työlläisillä on se aivan tavallinen. Tyttönen istui toisella puolen huonetta. Hänen kasvonsa olivat veltot ja elämän kur- juus oli niihin lyönyt leimansa. Hän ei ole koskaan saanut laulaa kau- nista yksinkertaisia sisällöllisiä lau- luita öljypuiden luona Palermon taka- na.

Minä palasin takasin New Yorkiin, kullin yll korkean sillan (High Bridge). New York oli valaistu tu- hansilla valoilla. Rivin rivin vieres- sä valoja ja Wall katu kimalteli kullalle. Mikä häikäisevä loisto.

Brooklynin silta painuu hiljaa taak- sepäin. Alhaalla lahdessa kulkee höyryalus, joka kuljettaa tavaroita tänne mukanaan kaupunkiin.

Näiden valomuurien takana on myöskin joukko virkamiehiä. lauti- massa suunnitelmiaan, miten he voi- sivat parhaiten ja edullisimmin ten- tallijain hyödyksi pusertaa viimel- senkin voimapisaran Brooklynin va- tetehtaissa työskenteleviltä sisällälä- siltä työlläisiltä.

PALISADE, MINN.

Kuusijuhlamme joulukuun 24 p. on- nistui hyvin. Suoritettiin ohjelmaa: laulua, runoja ja esitettiin näytöskap- pale "Uusi kaupamastustaja". Sai- kin kaupamastustaja hullunkurisilla kepposillaan yleisön erittäin hyvälle tuulelle; ja olihan se joulupukkin löytynyt tiensä kuusemme juurelle ja suuri röykkiö pakettia olikin kertynyt kuusen juurelle joulupukin jaettavaksi. Osaston toimesta pidettiin ohjelma- iltama jouluk. 27 p. erittäin onnistu- neesti. Yleisää oli saapunut haalimme ääriään myöten täyteen ja hilpeällä mielellä he näyttivätkin pyörätele- vän ohjelman esityksen jälkeen, vie- läpä ohjelmakirjeenkin.

Onhan sitä ollut jo juttua, että 12 p. helmik. pannaan toimeksi oikein jyvät ohjelma ja huviposti-illamat. Silloin tietysti taas kämppämiehetkin tulevat avustamaan iltamiämme niin henkisesti kuin aineellisestikin. No, niinpä tietenkin!

Aiheeton juttu on kierrellyt kylä- sämme kuinka kulutusrenkaamme en- tinen kirjuri-rahastonhoitaja olisi ku- lutusrenkaan kirjuri-rahastonhoitajana ollessaan kavaltanut kulutusrenkaan varoja. Kulutusrenkaan kokouksessa tammik. 2 p. tunnusti Erik Toppila, että hän, Toppila, on tuon jutun si- van aiheettomasti alkanut ja että en- tisen kirjuri-rahastonhoitajan tilit ovat selvät ja oikeat. On sangen moraali- tonta miehelle miehelle aivan aiheet- tomasti alkaa syyttelemään miestä to- veriluoton pettämisestä ja takana päin levittelemään juttua, jonka hallussaan olevien tilikirjojen perusteella itekin sangen hyvin tietää kokonaan perättö- mäksi.

Harvinaisen leutoa ja lumetonta on ollut talvi tähän saakka. Vettä sata- malla alkoi uusi vuosi. Niin, nythän se on mennyt vuosi 1920 muistojen sarjaan ja aiharvapa se lienee meis- tä työn raskaan raatajista, jolle men- nyt vuosi olisi hauskoja muistoja jät- tänyt. Entistä ankarampana kohdistui pääomavallan vaino meihin työlläisiin kuluneen vuoden ajalla. Raivoisan hyökyläiseen lailla vyöryi taantumuk- sen musta aalto yli koko mantereen. Työlläisiä on suljettu vankiloihin, kar-

kotettu maasta laivan lastittain. Työ- väestön lakkotaistelut julistettiin laki- vastaisiksi. Lakon johtajat raahattiin vankiloihin. Tuskinpa löytynee maata, missä valtiollisten vankien lukumäärä olisi niin hirvittävän suuri kuin ny- kyään Amerikassa, tässä kansanval- lan vapaassa maassa, missä viruu par- haillaan noin 9000 vankia valtiollis- ten mielipiteittänsä tähden. Oikeusvi- ranomaiset alkoivat viime vuoden rai- vokkaalla työlläisten jähdillä, sillä vii- me tammik. 2 p. oikeusdepartementin toimeenpanemassa joukkojohdissa van- gittiin noin 5000 ulkomaalaista radika- laa maasta karkoittamista varten. Samaa rajatonta järjestyneitten työ- läisten vainoa ja ihmisoikeuksien sor- toa on vallassa olevan riistajaluokan taholta jatkettu ja meikimpä yhä vain kiristetty, niin siksipä mekin sor- retut, kaikkea ihmisoikeutta vailla ole- vat raatajat näin vuoden vaihtuessa kannustakaamme itsemme sillä pää- töksellä, että mitä katkeramman vainon he meihin kohdistavat, sitä suurem- malla tarmolla me tulemme sitä vas- taan taistelemaan. Mutta me emme saa unhoittaa että järjestyttömyin ollen me emme voi vallassaolevan riis- tajaluokan sortotoimenpiteitä vastus- ta; niinkauan kuin me pysyttelemme syrjässä järjestyneitten työlläisten ri- veistä, niin kauan me olemme aseena sortajaluokan kädessä omia etujamme vastaan. Siksipä polttavana kehoituk- sena syöpyköön luokkatoverien mie- liin kaikkialla tämä uuden vuoden tervehdys.

Kaikki riistetyt yhteen rintamaan tosi tarmolla työhön ja toimintaan! Riistovaltaa vastaan taistelemaan, kaikk' kuin yhtenä käymme, niin saavuttaa ajan uuden voimme onnekkain.
Jenny Trast.

HANNA, WYO.

Olisihan sitä yhtä ja toista täällä- kin kertomisen arvoista, vaan me kir- jeenvaihtajat olemme hyvin hitaita mitään maailmalle toittamaan.

Joulu on sivutettu kaikkine tou- huineen ja alettu "onnellinen uusi vuosi", kuten on tapana sanoa. Vaan kuinka onnellinen on tämäkin vuosi työlläisille, sen parhaiden tietää ne työlläiset, jotka ovat jo siirrettyt työ- tömien riviin. Täällä ei tosin ole työ- voimaa vähennetty panemalla työllä-isiä kävelemään, vaan työviikot on lyhennetty kolme päiväiseksi, eikä voi sanoa, vaikka vieläkin vähempi teh-

täisi töitä ennenkuin on talvi kaikki. Tulipalo hävitti viime yönä kansa- laisen Frank Mäen talon sillä aikaa kun Mrs ja Mr Mäki oli täällä Han- nassa. Mäet asuvat Crossingissa, noin 18 mailia täältä. En ole vielä kuullut, miten tuli sai alkunsa, vaan kertovat, että kaikki on palanut, joten se on tuntuva vahinko työlläiselle, sillä ny- kyään ei dollari paljon merkitse ta- louutta uudelleen pystyttäessä.

Näytelmäseura esitti viime lauantai- na kappaleen "Missourin varrella" ko- ko lailla hyvin meikäläisiin oloihin verraten, sillä näyttelijät on kuten monessa paikassa muuallakin, vaan raskaan työn raatajia, joilla on vain vähän työnsä lomassa aikaa harjoit- tella. Väkeä oli saapunut haaliin e- nempi kun pitkään aikaan ennen, siis haali täyteen... Vaan missä lie- nee silloin aina yleisö kun voimisteluseura pitää iltamia. Minun mielestäni pitäisi lainata enempi huomiota voi- misteluseuran toiminnalle, sillä pojat kyllä kykenevät pitämään huolta voi- mistelusta ja erittäinkin humorisesta ohjelmasta kaikkine "Karjalan polk- kineen".

Ompeluseuran naiset myös on ko- vassa kiireessä neuloineen ja saki- neen sillä myyjäiset pidetään 29 p. tätä kuuta, ja silloin taas on paljon kauniita ja käytännöllisiä käsitöitä saatavana... Siis silloin taas kaikin kilvan huutamaan, kuka parhaimman käsityön saa...

Tervehdän kaikkia Toverittaren lu- kijoita.

Eva Hakola.

Tilaa Toveritar!

SÄKENIÄ

Tilaa nyt, ettei enään unohdu. Säkeniä on yleisesti arvokkuudeltaan tunnustettu tarkoitustaan vastaavaksi julkaisuksi. Ainoa laatuaan. Mielen- kiintoisia tietoja Venäjältä. Hinta \$2.00 vuosi.

RAIVA AJA,
Box 468, Fitchburg, Mass.

+++++
+ NEW YORKIN SUOM. NAISTEN +
+ OSUUSKOTI +
+ JA PAIKANVXLITYS-TOIMISTO +
+ 241 Lenox Ave. & 122 St. +
+ Telefooni: 813 Morning side +
+++++

ÄIDIT JA TYTÖT!

Kartuttakaa itsellenne katoamatonta pää- omaa — tietoja ja sivistystä. Tätä pääomaa parhaiten kokoatte lukemalla hyvää kirjalli- suutta.

Kirjallisuuden antaman pääoman te voitte antaa perinnöksi lapsillenne. Se onkin par- hain mitä heille voitte testamentata.

KEHITYSOPIN AAKKOSET

on yksi sellainen tietojanne lisäävä kirja. Ti- latkaa se luettavaksenne sekä kotinne kir- jastoon.

Hinta \$1.00.

Kolme ja sitä useampi tilattuna 80 sent- tiä kappale.

TOVERITAR, Box 99, Astoria, Ore.